

NĚKTERÉ POZNATKY Z ŘÍZENÍ TAKTICKÉHO CVIČENÍ S VOJSKY

Major Vladimír Polcar a podplukovník Zdeněk Pražák

V zimním výcvikovém období bylo provedeno taktické cvičení s vojsky se dvěma svazky na téma „Pochod a střetný boj za silné činnosti nepřátelského letectva s překonáváním prostorů zamořených LO a BRL“.

Z tohoto cvičení, které přineslo mnoho důležitých poznatků jak v otázkách organizace a přípravy cvičení, tak i vlastního řízení cvičení, chceme rozebrat několik otázek z řízení cvičení.

Jeden z hlavních problémů, které muselo ředitelství cvičení (dále jen ŘC) vyřešit, bylo dovedení cvičících vojsk obou stran do předpokládaného prostoru střetnutí.

Na co bylo nutno se zaměřit:

- zvolit komunikace a řídit přesun tak, aby bylo zabezpečeno včasné dovedení vojsk do střetnutí při dodržení nařízených rychlostí bez podstatného časového narušení;
- zabezpečit přechody přes vodní toky v daném terénu vzhledem na únosnost mostů a s přihlédnutím ke zvláštnostem v zimních podmínkách;
- provést veškerá bezpečnostní opatření, hlavně při přejezdech přes železniční tratě;
- zabezpečit nepřetržité spojení a informovat řídicího cvičení o vývoji situace obou cvičících stran;
- připravit varianty manévrů při nepředvídaných změnách počasí (hlavně pro zabránění vzniku větších polních škod).

Jak byly tyto otázky řešeny:

Dříve než byly stanoveny komunikace pro přesun obou cvičících svazků, byl proveden detailní průzkum, který byl, jak se později ukázalo, nutný. Hlavně ta okolnost, že cvičení probíhalo v prostoru, kde bývá dostatek sněhu, měla vliv na rozhodnutí provést tento podrobný průzkum cest.

Při tomto průzkumu bylo ověřeno provedení bojových situací na osy přesunu obou stran, to znamená vzdušné napadení s použitím chemických bojových látek a BRL. Vzhledem k danému terénu bylo třeba vyhlédnout pro tyto situace takový prostor, který by zabezpečoval možnost objížďky a spojení s ŘC.

Situace, které byly připraveny péčí ŘC na pochodových osách, sloužily nejen k procvičování velitelů a vojsk v odstraňování následků napadení nepřítelem, nýbrž i k řízení pochodu obou stran. Jestliže se jedna strana zpožďovala v pochodu, byl ŘC ovlivňován danou situací průběh pochodu strany druhé. Schéma řízení pochodu cvičících stran — viz přílohu 1.

Aby bylo zabráněno ulehčování podmínek při bojových situacích během pochodu, byli ponecháni v prostorech napadení rozhodčí se značkami, kteří měli za úkol

- připravit situaci;
- posoudit činnost napadené jednotky;
- oznámit jednotce výsledky napadení podle jejího bojového chování;
- kontrolovat, zda nařízenou činnost neprováděla jen vojska v čele jednotek, ale podle povahy situace i celý proud (např. průchod zamořeným terénem s nasazenými ochrannými prostředky protichemické ochrany).

Řízení vlastního pochodu bylo prováděno z regulačních čar. Na každé straně byly zvoleny 4 regulační čáry, na poslední přebírala vojska úseková rozhodčí služba. Regulační čáry byly obsazeny příslušníky ŘC, kteří hlásili průběh pochodu operačnímu oddělení ŘC. Tímto způsobem byl pochod obou svazků v rukou ŘC.

Předpokládaný prostor střetnutí byl mezi dvěma řekami, z nichž jedna pro stranu „severní“ tvořila přední okraj třetího pásma obrany „jižních“. Bylo tedy nutno organizovat a provést násilný přechod vodního toku z chodu (šířka řeky do 100 m).

ŘC mělo obtížný úkol, zabezpečit vybudování mostového přepraviště tak, aby to i časově odpovídalo dané situaci, kdy divise druhého sleru je zasazována k doprolovení třetího pásma obrany a armáda musí zabezpečit vybudování přepraviště.

Vzhledem k tomu, že tloušťka ledu byla jen 20 až 30 cm, nebyla brána přeprava po ledě v úvahu. Byla proto provedena zkouška splavení ledových ker, vzniklých rozrušením ledové plochy trhávinou, to však vzhledem k slabému proudu vody nebylo možno.

ŘC se proto muselo rozhodnout připravit mostová přepraviště předem, nezávisle na taktické situaci, která byla vytvořena pro cvičení.

Proto bylo zahájeno den před zahájením pochodu obou svazků samostatné cvičení dvou ženijních praporů na thema „Stavba mostových přepravišť za ztížených zimních podmínek“.

Toto řešení pak umožnilo provést cvičení podle časového plánu při splnění všech učebních okolů při přechodu vodního toku. Veliteli divise „severní“ byl pak vyhrazen jen čas na přepravu po armádních přepravištích.

Dalším problémem při řízení cvičení bylo zabezpečit přechod přes železniční trať. V prostoru, kde probíhalo uvedené cvičení, protínaly osy pochodu obou svazků 7 železničních směrů a v jednom případě dokonce dvoukolejnou trať s tempem 1 vlak za 6 až 10 minut. Je jisté, že si tato skutečnost vyžadovala mimořádných opatření.

Kromě dohovoru s orgány ČSD, které uvědomily všechny služebny a strážné na přejezdech o provedení přesunu vojsk s udáním času, bylo provedeno navíc zabezpečení plynulosti přechodů péčí ŘC. Na vzdálenost 1 km po obou stranách přejezdů byly vysunuty telefonní stanice, kterými pomocný orgán ŘC oznamoval orgánům vojenské dopravy příjezdy vlaků.

Na přejezdech železničních tratí v prostoru střetnutí, tedy již při bojové situaci, byla tato situace řešena s přihlédnutím na nutnost nezakreslovat situaci vojskům takto:

— Rozhodčí byli poučeni o tom, že při spuštění závor mají znázorňovat bojovou situaci.

— Aby nedocházelo ke zkreslování situace tím, že se tanky i ostatní bojová vozidla kanalisují k přejezdům přes železniční trať, bylo stanoveno, že trať je třeba považovat v pásmu jednotky za zátaras a přejezdy za průchody v těchto zátarasech.

Tato opatření značnou měrou přispěla k hladkému průběhu cvičení v těchto prostorech a nijak nezakreslovala bojové situace.

Svou úlohu v přípravě a provedení cvičení sehrála otázka připravenosti změn manévru. V našich podmínkách při provádění cvičení s vojsky v civilním pásmu má nemalou důležitost otázka polních škod a při zimním cvičení závisí polní škody na počasí. Pro takový případ bylo ŘC nuceno zabezpečit event. změny v provedení cvičení. Zmíníme se jen o třech zásadních.

Jak již bylo uvedeno, činila značné potíže stavba mostových přepravišť pro divisi „severní“. Byla proto rozehrána situace s ženijními jednotkami samostatně. Divise „severní“ nepřekračovala pak řeku násilným pochodem, nýbrž byla zasazována z předmostí, které bylo vytvořeno noční ztečí vojsk v dotyku.

Jiná situace: Vlivem změny počasí zmizel během 24 hodin sníh z předmostí, který zabezpečoval rozvinutí divise a boj z předmostí při způsobení minimálních polních škod. V průběhu nácviku RS a ŘC byla brána tato možnost změny počasí v úvahu a byla připravena dělostřelecká příprava s použitím zbraní hromadného ničení tak, aby zasazovaná divise nemusela na předmostí rozvíjet hlavní síly.

Řízení střetného boje bylo prováděno řídicím cvičením prostřednictvím úsekové rozhodčí služby, ŘC a starších rozhodčích stran. Je třeba však zdůraznit, že vzájemná nepřetržitá součinnost mezi staršími rozhodčími stran, úsekovým rozhodčím a ŘC má v podmínkách, kdy se řízení cvičení provádí zásadně na podkladě rozhodnutí cvičících velitelů, podstatný vliv na výsledek cvičení.

V daném případě vinou ztráty spojení ve vážných momentech cvičení nemělo ŘC zabezpečenu všestrannou informovanost o situaci na frontě a tím docházelo k opožděné reakci na rozhodnutí velitelů. Značnou vinu na malé informovanosti ŘC měli také velitelé a štáby cvičících svazků, které neplnily svou základní povinnost v předkládání bojových hlášení nadřazenému štábu.

K tomu, aby byla splněna zásada řízení cvičení na podkladě rozhodnutí cvičících velitelů, byl dodržován tento postup řídicího cvičení, který se vcelku dodržel v celém průběhu cvičení.

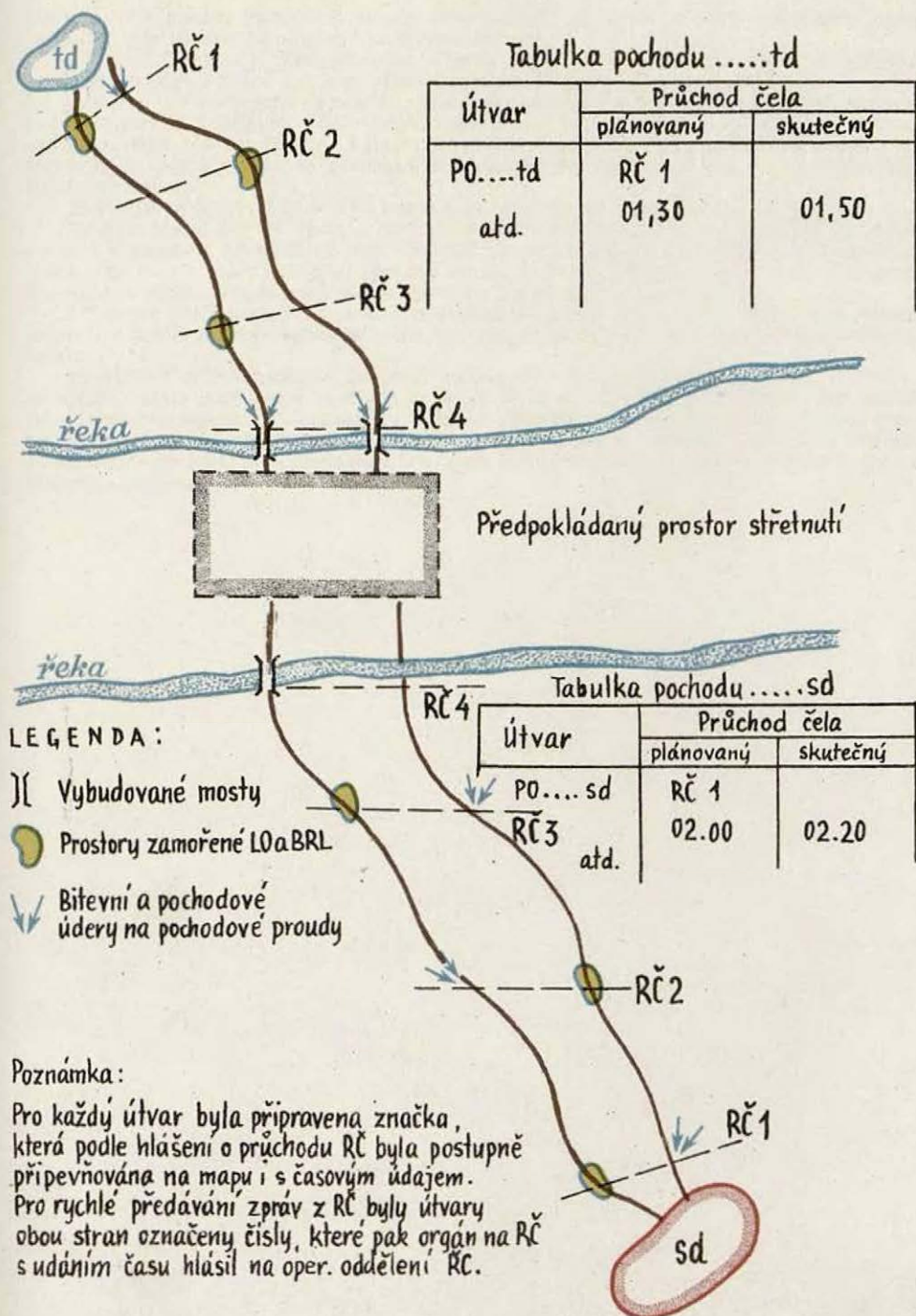
Uvedu příklad řešení situace, kdy došlo ke střetnutí předsunutých odřadů cvičících stran.

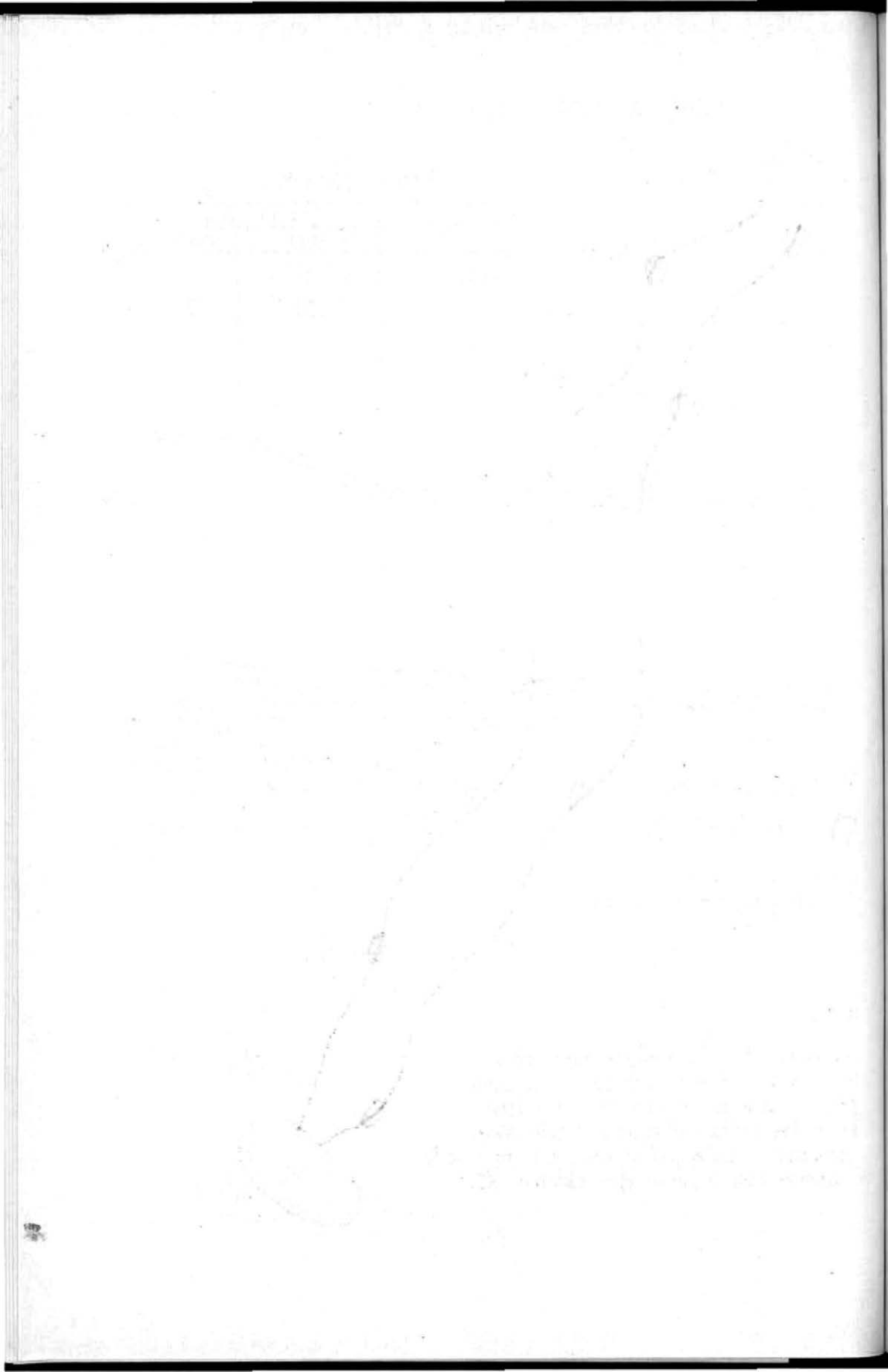
Řídicí cvičení byl již v této době se svou operační skupinou na stanovišti v terénu, odkud mohl i zrakem ovládnout značnou část prostoru, v kterém se střetnutí předsunutých odřadů uskutečnilo.

Velitelé předsunutých odřadů snažili se splnit nařízení svých velitelů divisi a ovládnout výhodnou čáru pro rozvinutí hlavních sil. Tu záleželo na správném a rychlém posouzení situace úsekovým rozhodčím, který pak po dohovoru s rozhodčími u velitelů předsunutých odřadů navrhl řídicímu cvičení, jak rozehrávat další vývoj situace. Svá dílčí

SCHEMA ŘÍZENÍ POCHODU

Příloha čís. 1

rozhodnutí k použití imitačních skupin však provedl již před střetnutím a během něho tak, aby byla na frontě nepřetržitá bojová činnost.

Při uznání výhody předsunutému odřadu jedné strany provede svými prostředky rozehrání bojové situace tak, aby předsunutý odřad druhé strany mohl být sražen zpět. Je jasné, že při takovýchto situacích, které se poměrně rychle vyvíjejí a mění, muselo být také rozhodčí službou a ŘC rychle reagováno a tato reakce byla podmíněna dobrým spojením. Výhodou pro řidičího bylo to, že měl k dispozici vrtulník, z kterého mohl sám posoudit situaci a rychle se přemístit od jednoho velitele k druhému a posoudit tak situaci na místě.

Složitější byla již situace před zasazením hlavních sil obou stran do střetnutí.

Tu bylo třeba, aby ŘC spolu s rozhodčí službou důkladně zvážili jak rozhodnutí obou velitelů k zasazení hlavních sil, tak i vlastní situaci, která již na frontě probíhala. Bylo třeba, aby ŘC provedlo kalkulaci přesunu hlavních sil do prostoru, kde se měly rozvinout k zasazení, jakož i zhodnocení všech opatření, která velitelé stran nařídili.

Při dobré součinnosti ŘC s úsekovým rozhodčím a rozhodčími stran však i tato situace může být poměrně včas vyřešena, aniž by byla nějak násilně zdržována bojová činnost vojsk.

Provedené cvičení ukázalo, že ještě mnoho otázek, hlavně z řízení cvičení s vojsky, je nutno nadále studovat a ověřovat v praxi. Není účelem tohoto příspěvku dát určitý návod, jak postupovat při organizaci a řízení taktického cvičení, protože si každý druh cvičení vyžádá odlišnějšího systému řízení. Máme však za to, aby zkušenosti, hlavně z taktických cvičení, byly předávány širokému kolektivu a aby se podle nich práce štábů stále zkvalitňovala.